

Alemes urbano lites qz mouerat/ergo.

Explicit errantem codex vasurus in orbes

Consilij placeat nominetur epistola pacis

Si facit anterior torpor vel deuius error

Ut taceant lingue/mundū transite libelle

Scismenecat tale pote conciliū generale

Lama/nō metue montes trāsire peraltos

Per siluas/ r aq̄s/ valles/lacerasq̄ miricas

Non defers merces/sed veri portitor es tu

Et si displiceas veri qz nūcius/ex q̄.

Asssem vic̄ valet eē tuū/ qd si laceraris:

¶ Finit epistola pacis

De eodez scismate alius tractatus eiusdem.

In inquisitione veritatis ragentis
primū scisma/ r statum eius/ op
tet n̄ eē monoculū. sic q̄ tm̄ vno
culo ad rem ipam attēdam? qd
fit/ dum illa tantummō que p parte nostra
faciunt aspiciunt? r aduersas rōnes videre
negligimus. Et qz multi/ vt suppono/ offe
rent oculis videre volentiū/ rōnes/ que faci
unt p sua opinione/ in materia que nunc
ventilatur. scilicet de subtractione obediē
tie a domino nostro in toto vel in parte. de
creui qdam similiter in aspectu adducere/
in oppositū facientia. ¶ Primo notet que
r q̄lis psona et/ cuius fama et status nūc
tracatur/ r qbus priuilegijs/ q̄ dignitate/
r superioritate/ dotat? est. Idcirco summe
cauendū est ne qd temere aut incōsiderate
aut precipitanter fiat. ¶ Secūdo notet q̄
obtulit semp r publice in pmo cōsistorio/ q̄
vicz hēbat pmtitudinē animi ad mortem
p ouibz sustinendā/ anteq̄ nō fieri vnio ec
clesie. ¶ Tertio notet/ q̄ cessio sua si nunc
fieret nō esset conueniens/ sed pessima/ nisi p
us ab aduersa pte alia sentirem?. Et ita nō
debet accusari de piurio si nō cesserit vel ce
dat/ p̄sentialiter. Si dicatur q̄ nec hoc pe
titur/ sed q̄ reddat se voluntarium r prom
ptum ad cessionem. ¶ Primo videat si iu
ramentum hoc importat qd vocaliter nūc
istud offerat. ¶ Secundo aduertatur si il
la oblatio de pmtitudine ad mortem/ satis
hoc importat q̄ etiam patus est cedere an
teq̄ nō fieret par. ¶ Tertio videatur si
possit habere colorem sufficientem/ ad ex
cusationem suam. q̄ vocaliter p nunc non
offert cessionē anteq̄ sciat voluntas coruz

de aduersa pte. quia estimat forsan r non si
ne apparentia/ q̄ aduersarij magis fortifi
carentur vel indurarentur. Et dicerent inē
ptantes istā oblationez in malū/ q̄ diffidit
de iure suo/ r hoc non sine colore. ¶ Quar
to principaliter notetur/ q̄ p bullam in rñ
sione tertia/ offert simpliciter r absolute/ q̄
vult tenere iuramentum in forma. ¶ Quo
igitur poterit argui de piurio? Si dicatur
q̄ intelligit aliter iuramentū/ q̄ cardinales
r alij/ nō obstat. qz nondū vidim? nec veni
mus ad h/ q̄ cessio debeat compleri quous
q̄ viderimus de rñsionibus aliorum alte
teri? obediētie. Et si tūc papa velit subter
fugere/ r glosare/ r ita pacem p hoc impedi
re/ locum habebit interpretatio/ r sue interp
tationis si mala sit/ impugnatio. ¶ Quint
to notet q̄ p nuncium apostolicū/ qui no
uissime venit/ fecit multa offerri domino re
gi r alijs/ sup declaratione voluntatis sue.
r difficile esset iudicare eū nisi talia scirent/
que tū non est necesse reuelare vniuersitati
vel omnibus/ p̄sertim vbi negocia non tra
ctant ita secreta/ quin faciliter sciri possint.

¶ Sexto notetur q̄ in quarta questione
inter illa que ponuntur/ supponitur q̄ pa
pa fuerit p̄statu de nō recedendo a vijs
suis. quod multi omnino falsum estimant
imō potius offert omnem viā rōnabilem.
¶ Septimo notetur q̄ via cessionis est in
efficax r insufficientis si alij de alia obediē
tia nolint illam recipere. Et ideo mirum vi
deretur q̄ ad talem viam que ex ypothesi
possibili/ esset inefficax/ aliquis obligare
tur. Si dicatur q̄ saltem papa/ tenetur
scdm p̄parationem animi acceptare/ istam
viā. Non video qualiter istud possit ne
gari/ quia etiam tenetur acceptare isto mo
do mortem. Sed q̄ non habeat istam pm
titudinem non potest sciri. cum sit in mē
te. Nec videtur q̄ teneatur explicare voce
vel signis exterioribus pro nunc/ propter
aliqua tacta circa tertium notatum. qz nec
etiam hoc iurauit. Et forte expediens est si
lere vsq̄ ad tempus renunciationis/ p̄pter
ambitiones illorum. qui tenderent ad pa
patum/ diuersis vijs/ cautelis r modis/ et
possent impedire factum totum. ¶ Octa
uo notetur q̄ possibilis est alia viā/ conue
niens r bona. r que ab aduersarijs forte ac
ceptabitur/ r in hoc casu qui clarus est pa
pa sufficienter se absoluet apud deuz r ho
mines. si illā viā acceptet p quā fiet par.

Tractatus

Nā supposito qđ cessio de se eēt via melior tñ p̄t fieri insufficiēs p̄ accidēs. **I**tem non semp meli⁹ bonū cadit sub obligatiōe, qñ sufficiat min⁹ bonū acceptare. **D**uob⁹ enīz p̄p̄ sitis bōis maiori z minori stat qđ ad n̄lū obliget. **S**tat eēt qđ ad min⁹ obliget / z n̄ ad maius, z stat qđ ad vn̄sq; obliget / sub distinctione. **E**t in casu illo est qđ apud doctores/an teneat acceptare mai⁹ bonū, z n̄ est dubia illa qđ si mai⁹ bonū sit mihi difficilius / s; si ceteris p̄ib; z stāre eā facilitate. **I**n casu isto si dimittā mai⁹ bonū / dicūt aliqđ qđ pecco p̄t p̄ceptū / apud alios oppositū ē multū pbabile. **U**n̄ p̄t expiendā lib̄tatē meā / vel aliqđ tale / possū / vt videt / licite mai⁹ bonū deserere miori acceptato. **T**c applicet in casu n̄ro / z stat qđ papa dicere poterit de ista via / z alia minus bōa / qđ cetera nō sūt paria. **N**ono notet qđ papa nō pōt teneri ad cessionē / secluso iuramēto / nisi iste tres conditiones ponant. **P**rimo qđ p̄ cessionē hēatur vn̄io. **S**cdo qđ alit nō possit hūanit⁹ h̄ri. **T**ertio qđ malū illud p̄pter qđ sit cessio faciēda / sit mortifex aiab; / z qđ p̄ cessionē nō augeat. **N**ūc bñ attēdamus si reb; adhuc stātib; vt stāt / p̄st̄im apud aduersarios n̄ros / qđ opiones igram⁹ / possz dici apparēter aliquā triū conditionū deesse / nūc in cessione. **D**ecimo notet qđ eēt de p̄te n̄ra / rex hispanie / z rex aragonū / z p̄st̄iz ei⁹ p̄pls / nō sūt adhuc determinati ad istam viā cessionis / imo dicūt multi vidisse mltas l̄ras / qđb; oppositū clare pp̄dīt. **E**t istis sic p̄durātib; p̄stat qđ cessio n̄ eēt via totalit sufficiēs / imo multi formidāt / ne iā sit formatus vn⁹ rācor / z qđdā seminariū discordie inter illos hispanos z aragonū / ex vna p̄te / d gallicos / z interpretant qđ in odiū eoz volūt papā deponere / qđ de patria. **U**ndecio notet qđ l̄ter p̄ determinationē istaz qđ n̄m si n̄ fierēt / posset poni scisma i fide int̄ vn̄i uersitatē piet̄ / z papā n̄m / z sibi adherentes ex vna p̄te. **E**undē z alias vn̄i uersitates alteri⁹ obediē / qđ sūt emule ei⁹ / z in qđb; sunt clerici z v̄git vn̄i uersitas. **D**uodecimo notet modus qđ tenet d̄ scedul̄ / z mō vocū seu opinionū / vel delibationū / qđ in illis qđ fiūt p̄ modū vn̄i uersitatis / facultas theologie ad quā spectat p̄ncipalissime illud negociū / nō h̄z nisi q̄rtā vocē / z facultas medicine tantā. **T**ertiodecimo notet / quō p̄t req̄ri salua sc̄la / qđ a papa qđ nō ē iudicatus scismatic⁹ / aut heretic⁹ / posset remoueri o

bediētia / circa ea qđ ad eū sp̄ spectare p̄fessa sunt. **E**t aduertere debēt talia agētes / sup penis exp̄sis / z de pctō ad deū notat. q. iij noue. cū ibi allegat. **S**i dicat qđ papa oñ / dit se scismaticū. **H** nō est claz per p̄cedētia. **I**tem non est talis iudicatus ab habentibus p̄tatem / z nō est in p̄tate libera cuiuslibet sic iudicare de papa. z ab ei⁹ obediē re / mouere / aut cōtemnere sn̄ias suas vel iurisdictionē diminuerē. **E**t videat si tales sint suspecti de scismate / z tra papā. **I**tē notent p̄ncipes qđ tales facerēt cōtra eos si ip̄sue auderēt zc. **E**t quā fidelitatē seruarēt / quia sic dicere possent qđ eēt tyranni. **D**uar / todecimo notet si expediret simpliciter ecclie qđ plati darēt bñficia / z si meli⁹ distribuētur attēto statu eoz / z familiariz zc. **E**t an studiosi in vn̄i uersitatib; h̄rent bñficia. **E**t an mali plati fierent peiores / qđ magis honorarent / z eis adularetur in peccatis. **D**uintodecimo notet qđ si expediat p̄ncipes incitare / ad remouendū vel diminuedū iurisdictionē / vel reddit⁹ ecclie / si uerōne siue alterius auctoritate / z si bona meli⁹ distribuētur / z si licite h̄ facerēt. **E**t si totus clerus finaliter infra breue tps p̄deretur / et affligeretur / maioribus primo destructis / afflictis. **D**ecimosecundo notetur circa iuramentum pape. **S**i factum ante papatū liget eū postq̄ est assumptus. **I**tem si possit secum dispensare. **I**tem si iudicet qđ verget in detrimētū salūt̄ / z ton⁹ ecclie obfuitio iuramēti. **I**tē si interpretatō spectet ad euz. **I**tē si mag⁹ ps clicoz sp̄aliē doctoz vn̄i qđ iuris diuini z humani / sit secum / qđ obfuitio illa iuramenti esset in detrimētū salūt̄is zc. **A**n excusetur. **I**tem vt iam dictū est offert qđ vult obfuitare. **E**t qđ laboratur i detrimētū apud alios. **I**tem si habuerit causas male suspicandi in materia ista / z caute respōdendi / attenta variatione circa eum / z Clementem / z moribus quoz undam cardinaliū. **E**t qđ sibi negabat modus practicandi viam cessionis. **D**ecimoseptimo notet qđ in prima respōsione sua / in qua aliqui dicunt eū reprobasse simpliciter modum cessionis / non potest hoc expresse haberi / quia illud quod ponit de scandalo z p̄nicie zc. refertur ad modum exequendi illā viam si esset ineptus. **E**t ideo illum petebat modum exequendi / z circa hoc mirantur aliqđ / quomō h̄ sibi potuit rōnabilr dnegari / cū maxie h̄ rāgat eū / z sit caput zc.

Decimo octavo notet / r aduertat vniuersitas / quod aliq d suppositis iprobant simpliciter / r de plano vias qd ipa reputauit vtilis / bonas / r conuenientes / r p quaz qualibet posset hri par / r rones ad h dedit / r se obtulit in lris patrib / quolibet illaz / r tra que liber sustinere. Et videat si circumstantie sic sit imutate / vel ex psona / vel tpe / q oes vie alie pter cessionem sint facte inepte / r inficietes / imo q illaz coloratores / aut opinatores digni sint punitione / vel infamatiode / r pfrim qz in impugntioe dictarum viarum aliaz / sunt rones ab aliqb / que p oi tpe militat / r tra eos. si qd vtutis beant / r si sit in honore vniuersitatis ipa viderit. **Decimo nono** notet spcalit pbatio pcilij generalis. qd tm necessario fiendū qdam bn apparenter puauebāt / ppe electionem noui pape. Et hec est radix snia breui. Quia magna ps catholicoz est neutra / sic q credit q neuter sit papa. aut in dubio suspesam se tenet. Isti vo cōter hnt credere / aut dubitare / d cardinalib / vtriusqz pris. q nō possint esse silt eligere papā nouū. qz si neuter sit papa maria ps eozuz / neqz neqz hre pōt pntem creandi nouū papā / nec aliq d cūqz a cardinalib / nisi p pcilij generale. **Supposito** q oes catholici pnculariter pntentent i aliqz certos / p eligēdo nouo papa. si nō fiet collegialiter nihil eēt. Alioq n vrbanus intrusus habuisset maximā appentiam. **Si** dicat qz cardinales soli antiq creabūt nouū. **Primo** dubiū est apud multos an pdiderūt pntē eligēdi. **Itē** si aliq cardinales oes sunt veri cardinales. si antiq nō hēbūt nisi pntales voces. Alij eni hnt pntēz in electione pape. sic ipi. **Id** non eēt fm istā rōnem plena pacificatio oim / sine pcilio generali. **Accessum** notet. Si papa incipiat pse / qui alios / qz videt int cetera q illi q sunt p se ab eis psequunt / r quedā talia. r vtaf ex / cōicationib / vtz ille erūt timēde vel non. **Si** remoueat bnificia / vtz repient aliq qui capiāt. **Si** illi excoicent / r non curēt. vtrū psumendū sit simile q aliq non curabunt / r q debent cōiuere / r cōicare cū eis sic ante. **Et** quod erit remediū i celebrare volēte / r in articulo mortis / an erit aliqz sic negligens pntā salutē aut temerarius. q nō for midet sniam illi / que tenet aut tenere debz papā. salte q nō est iudicatus nō eēt talis. **Et** qd erit etiam in vita remediū / vel releuamen.

Sequitur item alius tractatus de eodem.

P Resupposito q papa possit fieri scismatic / r hetic. **Et** q de his criminib / possit accusari si de his eēt vehemēter infamatus / r suspectus. **Quoz** vtrūqz qdam negare voluerunt. **Queritur** vtz rebstantib / vt nūc turbate sunt in eccia / sit expediēs accusare iudicialiter dñz **Benedictū** noui sime in papā electū super hmōi criminib / heres / r scismatis. **Primo** q sic / qz nō debēt fideles se exponere discrimini. **Amans** eni piculū peribit in illo in / qd sapiēs. **Sed** obedire homini scismatico / vel heretico vt vo pape eēt discrimē peccati mortalis / vt videt. **Et** nō obedire eidē si sit ver / papa / r nō scismatic / est silt discrimē / id i casu dubio sic ē mō apd mltos / dz i qri / r sciri vritas. **Et** videt fudari posse ista rō i regla mgtali theologie. q dubitans de aliq actu an sit pctm mortale / r faciēs illuz actū dz eēt cert / q peccat mortali. **Cui** rō assignat illa q dicta ē. qz expōit se discrimini. **Quā** nō sit dubiū apd mltos an bndict / sit scismatic / r heretic / vln. p3 ad oculū de multis q sibi obediūt / r aliq n. ēr de sua obediētia ēr de eod reg / imo r i eadē vniuersitate / vll collegio. **Tollēdū** ē igif illud dubiū a cordib / hoiz / ne obediēdo exponāt se discrimi rōe dubitatiois aūdicte. **Notet. xix. dis.** **Anastasi** / q cōicauit fortino / r archatio. **Secdo** sic n min / necē ē vel expediēs scire an sbractō sit pntuāda / qz fuit expediens cogscer an eēt faciēda / s3 expediēs fuit scdz vt nē suppoit. igif / r pmū. **Ans** p pma pte fudatū vidē i sufficiēt similitudie. **Addito** ēr q p sbractōz mlti facta sūt / r aliq oblata p bndictū / ppe q mlti varie sentiūt de sbractōe pntuāda vln pntuāda. **Dicētib** alijs qz bndict / sat / offert. r cessāt cāe sbractōis. **Alijs** in oppositū asserētib / q nec cessant / imo nec cessare possunt vt vnqz possit i patu ius habere / propterea necessaria est vt videtur iuridica discussio. **Tertio** sic **Caritas** obligat r mandat curare de proximis / r eozum salute / r reductione ad cognitionem veritatis. **Si** ergo sumus certi sufficiēter q **Benedictio** nullo modo est obediendum sub pena scismatis quia scismaticus est / nos ex hoc debemus procurare q alia regna / vel singularia supposita

Tractatus

eidē nullaten⁹ obediāt: & h̄ fieri nō p̄t absq̄
discussioe iuridica vt videt. **N**ā si nō vo
carēt aliq̄. ip̄i de facili p̄tēnerēt/ q̄cqd̄ agere/
mus. **S**i aut̄ ad huc dubitam⁹/redit argu/
mentū p̄mū qd̄ exponim⁹ nos discrimini/
p̄tinuando subtractionē ab illo. **C**ui autē
sit obediendū dubitam⁹. **Q**uarto sic aut
cā p̄cisa fuit necario via cessionis/ sic multi
tenēt/ dicētēs q̄ sic fuit p̄nūciatū p̄ cancella
riū frācie ex delibatione p̄ciliū p̄latoz/ nec
aliē p̄lati iudicauerūt/ aut fuerūt cum h̄ alie
cāe. **S**i p̄mū/ p̄stat vt d̄: q̄ offert ip̄e b̄ndi/
ct⁹/ & d̄ns **A**. obtulit eandē viā cessionis &
largi⁹ q̄ petebat. **S**i scdm̄ dicat q̄ fuerūt
alie cāe/ q̄rit an cesserūt. & si sic. idē qd̄ pus.
Si nō cessant ip̄e/ q̄ **B**ndict⁹ p̄tinuat pec
catū suū in grāde scādalu ton⁹ eccie/ & ita d̄z
p̄festi fieri. p̄cessus p̄tra eū/ ad ei⁹ destitutōz
totalē realit⁹ & de facto/ q̄rit⁹ possit eccie me
lius de pastore p̄videri. **S**ilt tales cāe qz n̄
notificate sūt ap̄d oēs nec certe/ ille d̄nt ma
nifestari/ ne ex iḡrantia faciant sibi restōez
aliq̄/ p̄ quoz auxiliū ip̄e posset multiplici⁹
grauare ecciam/ & p̄cip̄ ue suos cardinales/
& alios sibi inobediētēs/ q̄s odit & p̄sequit/
vt multi estimant/ odio capitali/ sicut ex mi
nis ei⁹ & p̄cessibz vt fama fert p̄tra eos i cho
atis/ iudicat. imo p̄ h̄ posset destituere oēs
cardinales veteres & novos creare. **E**xalta
re fautores suos/ & alios iusticie zelatores
crudeliter ip̄ugnare. **D**is aut̄ incōuenien/
tibz q̄s nō videat expediēs eē remediū ap/
ponere. **N**oc aut̄ fieri nō p̄t vt videt abs/
q̄ iuridica iuestigatione causaz oīm/ & mo
tuoꝝ tā iur⁹ q̄ facti/ sup̄ rōnabilitate sub/
tractionis & eiusdē p̄tinuatiōis. **A**ddūt
aliq̄ q̄ oia q̄ p̄misit ex̄ns i carcere sup̄ cessionē
ne/ refutabit dū erit lib⁹/ & allegabit timorez
cadentē in p̄stantē viz. **A**liq̄ dicūt q̄ h̄ non
ip̄edit. alioq̄n obligat⁹ eēt nūc ad ip̄ossibi/
le. qz nihil p̄t agere nisi in carcere dū sp̄ in
illo est. **N**ō est tñ alibi p̄suandus. nec in re
gno nec extra/ vt alioꝝ ē assertio **A**d op/
positū/ arguit sic. **D**iscussio iuridica d̄z corā
iudice cōpetenti fieri/ & audita p̄te/ s̄z nulla
p̄sona/ vel ē cōitas/ nisi eccia/ aut conciliū
generale rēpsentans ecciam/ debet eē iudex
cōpetens pape/ imo nec ip̄m p̄t iudicare
vt q̄dam iuriste dicere volūt/ sed p̄ nūc op/
positū supponit. **C**oncludit ergo q̄ ista ac
cusatio/ discussio/ & declaratō/ fieri debet
corā concilio generali ton⁹ eccie/ saltē ist⁹
obediētie. **L**ūc vltra arguit/ si nō est expe

diens celebrare h̄mōi conciliū pro hac cau
sa p̄ncipaliter/ nō est expediēs discussioe
fieri/ sed nō est expediēs celebrare h̄mōi cō
ciliū generale pro hac causa/ igit̄ rē. **S**up
posita maiore/ p̄bat minor multipliciter.
Primo ex p̄te conuocantis. **S**ecūdo ex p̄
te p̄uocatoꝝ. **T**ertio ex p̄te mediū in tractā
do. **Q**uarto ex p̄te finis in obediendo
Primo sic ex p̄te cōuocantis. **N**ulla cōgre
gatio habet vim cōciliū generalis/ nisi fiat i
forma iuris/ vel saltē non erit h̄ simile vel
necesse/ q̄ oēs obediāt sn̄ie talis p̄gregatō
nis. q̄ non erit in forma iuris conuocata/ et
ita erit totū qd̄ ibi ager̄ dubiū/ fluctuans &
inualidū. **C**onciliū aut̄ generale nō p̄t p̄uo
cari in forma iuris/ nisi auctē sūmi pontifi
cis. di. xvij. cū ibi allegatis. **E**t p̄rim si sit
aliq̄s talis/ vel talis reputatus/ in ecclesia/
& si non p̄tinaciē refutauerit celebrare p̄cili
um/ dū sup̄ h̄ rōnabilitate fuerit requisitus.
Istas duas exceptiones reputaret aliqui
iuristaz etiā sup̄fluas. quia tenēt regulam
in suis terminis generaliter esse verā/ tamē
ita dicimus in p̄posito. **S**upponim⁹ in su
per q̄ **B**enedict⁹ nondū depositus ē de pa
patu/ qz nec fuit iuridice accusat⁹/ nec audi
tus/ & p̄ p̄sequens non p̄uictus. **F**lam & si be/
reticus & schismaticus sit iure deponēdus/ &
apud deum sic mereat/ non est tñ depositus
de facto ante sn̄iam. nota. v. q. iij. **P**oue.
& glose sup̄ hoc verbo. **E**xempla sunt mul
ta in similibz materijs/ de ep̄is/ aut inferior
ribz p̄ncipibz/ aut p̄relatis. **Q**uod si q̄s
dixerit non esse expectandā sn̄iam a iudice
laram dū serat a iure dum notoriū factū est
Istud dicere est confidere oēm ordinatio/
nem policie/ & cōtra oēm eccie regulā. **N**āz
q̄libet ad libitū dicere poterit de non noto
rio q̄ est notoriū. & sic q̄libet erit iudex i cā
sua. **S**icut ad p̄positū p̄ns possem⁹ appli
care. **N**ā multa dicūt a multis esse notoria
crimina p̄tra benedictū/ q̄ aliq̄ vel negant/
vel approbant. **D**einde dicētēs q̄ papa
hereticus minor est quocūqz catholico & iu
risdictioni eccie subest. intelligūt q̄ ab alijs
p̄t vt inferior iudicari. sed ante iudicium
debet semp̄ reputari maior. **N**ō enī in seq̄
mur errorem quozundam dicentium in iu
stū non posse iuste dominari. **J**ura ad hec
non allego. quia totus textus libri concilij
liozum ab **I**sidoro/ plenus est q̄ conciliū
nullum robur habet nec potest conuocari
nisi auctoritate pape/ & q̄ etiā ante omnia

spoliatus debet restitui. In plogo vocat istas duas regulas duas clauas et duos gladios sufficiens etc. Et est casus in terminis de simaco papa, qui hanc accusat eēt de here/ si/ uocauit cōciliū et aī oīa restitutus est. Postmodū se purgauit. Repit etiā q̄ cler/ romanus, s. cardinales puniti sunt eo q̄ a papa discesserāt. His suppositis argua mus vltra/ quō dñs Benedictus uocabit cōciliū stās in carcere et spoliatus vt dicit. Qualiter ē illi q̄ nō restituit obedientiaz iā subtra/ ctā sibi parebūt. Qualiter etiā ipemet in cā sua audiet vt iuris est, si nō relapsetur siue delibrati saltē in p̄cilio. Qualiter p̄terea poterit mltos a p̄cilio abijcere vel petere re moueri tāq̄ inimicos sibi/ spēalit p̄prios frēs dños cardinales. Et an cām hēat sup h̄ rōabile videte qd p̄sumēdū. Secūdo sic arguit ex pte uocādoz. Et si verz sit p uerbiū. Ubi multitudo ibi p̄fusio. p̄cipue h̄ habet vītātē qm̄ nō est vnio sub aliq̄ capi te neq̄ sub eadē regula siue lege. S; uo/ cādi de diuersis regnis. imo de eodē regno n̄ cōuenient in iudicio et opinione sup eodez capite/ p̄ reale et oimodā obediām/ vt verisimiliter supponit. Et h̄ est qz n̄ ueniūt s̄b eadē regula siue lege/ q̄ est de subtractionis rōnabilitate/ dicētibz alijs subtractionem bñ factā et continuandā fore/ alijs non sic, s; et male facta fuit. Et si bñ facta, tñ rebz i/ mutat; nūc ē mutāda, et ita murmurērit in ter eos, et q̄s cōpescet illō. Deniq; nondūz scim⁹ an alijs p̄ncipes volēt uenire nobis/ scū/ p̄stīm ad h̄ tractādū si p̄sciuerint. Ne/ cesse tamē est vt p̄sciāt/ nec p̄sumēdū est qn̄ ante omīa h̄ scīr flagitent/ dū p̄ponetur eis istud p̄ciliū. Et si ab eis veritas celetur et mendacijs seduci q̄rant. q̄s indecoz h̄ cēt imo piculosissimū et scādulosissimū/ nescit nemo. Et dicatur eis nos velle tractare atq; Benedictus sit verus papa vel scismaticus/ et qd certū putāt in dubiū reuocare, verisimil⁹ est qz respondebūt se certos eē nec vel le hoc discutere/ sicut obediētia p̄tis intru/ si nunc vsq; responderet. Ecce igitur q̄s diffi cile sit vel impossibile cōuocādos in vnam viam cōiungere pro discussiōe negocij qd loq̄mur. Tertio sic arguit ex parte me/ dioz in tractando. Presupponamus itaq; illud/ quod non est verisimile/ qz omnes vnanimi assensu de ista obedientia/ velint conuenire ad cōciliū/ pertractando hanc materiam/ etsi non solam tamen p̄cipue/ et

principaliter istam. Constat qz Benedictus et sui pro se audientur in sui defensione/ p̄ p̄terea videndum est ante omnia si ea que opponuntur contra ipsum vel opponēt sint talia/ que debeant facere fidem omni/ bus etiam sibi obedientibus et fauentibus quia si non sint talia et taliter euidētia nō solum frustra imo confusibiliter ea p̄pone/ mus/ nos qui subtractionis continuatiōz defendimus/ et ponemus nos in periculo note scismatis/ et condemnationis oppro/ briose. Addito hoc qz fauor et amor multū impediunt iudicia hominum/ et iustorum/ licet hoc non credant vel videant. Cum ḡ maior pars in p̄cilio erit et eis q̄ subtractiō nem aut saltem subtractionis p̄riuationē reprobent non restat nisi vt condēnemur

2 Nec valet hoc dicere/ qz dominus nō p̄ mittet errare concilium/ quoniā in eis que sunt facti aut iuris positiui/ et breuiter in oī bus alijs/ p̄ter q̄s in materijs que sunt pu re de fide/ ecclesia fallit et fallitur/ seruata ca ritate. Patet cum cōpellit aliquē habitare cum non sua. Iste vero p̄positiones. Sub tractio fuit bene facta vel male facta/ non sunt p̄positiones pure de fide, sed p̄suppo/ nūt alias iniurias q̄ sunt pure de facto.

Rursus ad idem si Benedictus accuset de aliquibus/ quis dubitat quin accusabit fratres suos et alios aduersarios/ de pluri/ bus/ et forte de maioribus/ et magis colora tis/ et fundatis tam in materia fidi/ q̄s i ma teria scismatis. Exempli gratia. Accusabit cardinales de rebellionē ad eū/ et cōspiratiō ne/ et crimine machinationū dolosarū/ aut de alijs criminibz/ vt simonia et filibz. Ite habet qdam scripta aliquoz in q̄bus sunt hereses manifeste/ dū credūt eundem ipuḡ re/ vt qz soli cardinales sint successores apo stolorū. Et eccia tota nō posset creare papā nisi per medium cardinaliū/ nec vnq̄s po/ tuit. Et res ep̄sle p̄hibita a deo si iuret/ dz seruari in reuerentiam iuramenti. Et Je/ pte occidens propriā filiam meruit. Et de us potest obligari. Ite de alijs. Et possūt eē plures summi p̄ntifices. Et decreta et de cretales plus nocuerunt ecclesie q̄s profue/ runt. Et clauas date sunt vnitati non vni/ Et omnis obediēs vel pcurans obediētā ad ipsum Benedictū/ stantibz terminis in q̄bus sum⁹ est scismaticus, et persequens p̄inat. Et p̄balile est/ stante dubio p̄babī li et notorio/ de aliq̄bus cōtendentibus de

Tractatus

papatu/dicere. q̄ alteri est obediendū. ē er-
ror in fide z moribz. Nā cū casus p̄ntis scif-
matis sit in tali dubio pbabili z notorio. si
vnq̄s fuit vel erit tale dubiū. oēs q̄ obediue-
rūt vsq̄ nūc vel obediūt vni p̄ri vel alteri/
errāt in fide z moribz. Item q̄ in eodē du-
bio q̄libz p̄tendēs tenet cedere iuri si qd̄ bz
z filia. Itē q̄ a papa lz appellare. z q̄ licite
appellatū ē in hac materia. Cui⁹ tñ opposi-
tū determinauit nup totū p̄ciliū cardinaliuz
vt d̄r. Itē forte accusabunt multi de multis
crimini bz tā in fide q̄ in moribz q̄ dñr pu-
niri morte. z merēt fm̄ leges z decreta p̄pe-
tratores taliū eberedari p̄ se z suis posteris
z ita videre facile ē q̄ horreda scissura fieret
Ita tñ debere fieri in p̄tractado materias
aūdictas/videt̄ verisimili⁹. Nā si bñdicit⁹
accuset ad mortē z sui fautores. nōne credi-
bile ē attēto suo q̄ alios simlr̄ accusabit ad
mortē si poterit. P̄estim si fautores aliq̄s
hēat/ eoz q̄s accusare voluerit / iūmicos o-
diosos/ imo z forte accusabit p̄latos regni
de sentētijs excoicationis mult⁹/ z noiatim
quia p̄senserūt contra iura vt dicet. et con-
tra ecclesiasticam libertatem/ subsidia pro-
dominis t̄pali bz absq̄s cā manifeste ncc̄i-
tatis zc. P̄elati econtra volēt se tuer/
Volēt ē dare bñficia ad nutū sicut modo/
z hoc forte bñdicit⁹ nō volēt neq̄s sui cardif-
nales Item forte retorq̄bit oia p̄tra p̄dece-
sozem suū Clementē z sui fautores q̄ p̄tra
ipsum allegabunt. saltes q̄ ad ipsa p̄cernūt
modos diuersos machinadi p̄ impedimē-
to vnionis/ non dico q̄ iuste/ sed necetiam
q̄ iniuste/ p̄cat oibus deus Postremo
q̄ ad hoc videnda sunt sc̄pta p̄nētia rōes
contra Benedictū. z videātur simlr̄ r̄sio-
nes/atq̄s ponderent̄. Et forte videbimus/
quicqd̄ sit in re/ q̄s nō poterit sufficēter de-
berēsi aut scismate p̄uici. qd̄ tamē exigitur.
Est enī difficillimū p̄vincere aliquē p̄na-
cē/ z incorrigibilem fuisse aū iudiciū. Nāz
z si aliq̄s m̄llesies repetiuerit / z p̄testatus
fuerit ante sniam/ q̄ defendet errozē suum
necreuocabit/ tñ admittit ad veniā in pū-
cto snie p̄ferēde/ si se mōstret penitere/ z vel
le stare iudicio sup̄ioris sui/ q̄suis ip̄e okan
videat̄ oppositum in suo dialogo suasisse.
Cōtra qd̄ est vsus z lex eccie Quarto sic
arguit̄ ex fine p̄ciliū/ i obediēdo. Vide-
mus itaq̄s fm̄ verā z iustā estimationē. Si
q̄libet de p̄cilio tenebit maiorē partē bene-
sentētiā/ q̄stuncūq̄ sit in sui opprobriū

vel dānū/ vel infamiā. Nā cū p̄ciliū etiā to-
tum posset errare/ vt dictū est in his q̄ tractā-
da h̄ p̄ponunt/ nonne poterit leuiter dicere
p̄demnat⁹ in h̄ p̄cilio/ certe p̄ciliū errauit/
conciliū male sententiauit. Fuit hic inimi-
cicia/ vel odiū/ vel ignorātia facti/ vel alicu-
ius silis. Considerem⁹ obsecro/ si pars q̄
subtraxit nec vult obedire/ condemnaret̄
male egisse/ aut saltē d̄bere obedire. An pa-
reret huic snie. scio q̄ facile ē dicere/ ita/ o/
bedirēt. Scio q̄ etiā ita obedire possent.
Sed an h̄ debeat fm̄ moralē estimationē
z p̄iecturā credi/ ex his q̄ vt in pluribz acci-
dat̄ hūanitus. viderint q̄ sic vidēt/ ego non
video. Si vero nihil sententiet/ irrisorūz
z vanū erit p̄ciliū. Si aliqd̄ sententiet qd̄
non teneatur. erit perniciosum/ et scanda-
losissimum pro omnibus concilijs in po-
sterum celebrande/ z erit scismatum in nu-
merabiliū z irrepabiliū causatiū/ non sol-
lū inter istā obediām in p̄ri bz suis. imo z in
ter istā obediām z alterā. qm̄ remanebim⁹
in irrisione z in infamia ap̄d eos p̄petua/ i
fabulā q̄z z derisum. Et forte nō poterit eē
p̄cordia in mō restituēdi/ qz alij volent ex
toto/ alij ex p̄te. Isti volēt in sp̄ialibz/ alij i
t̄pali bz. Aut ergo volum⁹ nos q̄ subtraxi-
mus/ restituere obediām. z ita meli⁹ est q̄
nos ip̄os libere faciamus q̄s coacti iudicio
Aut nolim⁹/ z ita exponim⁹ nos p̄culis p̄-
tactis si petamus conciliū. Sed dicet
aliquis istud conciliū peti deberi/ non qd̄
fieri debeat/ aut speretur. sed quod interim
absq̄scandalo tempus p̄trabatur/ quo cur-
rente morietur Benedictus z ita liberabit
nos dominus. z eligendi libertatem dabit
Posset hic allegari illud vulgatz p̄uers
notissimū. In mortē alterius noli sperare
salutem. Quis scit enim q̄tum viuet quā-
do moriet̄. Et interim in quo statu sumus
immo in quos statum corruim⁹/ nemo non
videt. Porro et si cras moreret̄ Benedic⁹
attendamus incredibilia pericula. Primo
diceretur/ ab inobedientibz sibi q̄ mors ei-
us fuisset proditorie accelerata. z ita suspi-
cti de hoc p̄sequerent̄. Itē obediētes nūc
sibi/ obediētiām negarēt ab illo qui noui-
ter eēt elect⁹. Tum qz iudicarent cardina-
les amisisse ius electionis/ tum qz verisimi-
liter alium eligerent per aliquos cardina-
les qui non subtraxerūt. Aut forte ad alias
obediētiās se diuerterēt. Immo rebz se hab-
bentibus inter nos/ vt se habent/ cecus est

5